



บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ท่ามกลางความสับสนวุ่นวายของสังคมในปัจจุบันนี้ ทุกอย่างถูกประเมินค่าและราคา ไม่ว่าจะเป็นวัตถุหรือค่าของความเป็นมนุษย์ โดยเฉพาะผู้หญิงที่เราเรียกกันว่า "โสเภณี" ซึ่งจะทำให้มีการจดทะเบียนอันเป็นหัวข้อที่มีการอภิปรายกันมากในปัจจุบัน ทั้งในหมู่ผู้ที่ดำเนินกิจการค้าประเวณี หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณี หมุ่สตรีในสังคมชั้นสูง นักกฎหมาย นักสิทธิมนุษยชน นักวิชาการ หญิงโสเภณี ตลอดจนประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาที่ว่า "ควรจะมีการจดทะเบียนโสเภณีหรือไม่" การแสดงความคิดเห็นดังกล่าวนี้มีทั้งในทางบวกและลบ จนกระทั่งขณะนี้ทำวิทยานิพนธ์นี้ก็ยังไม่หาข้อยุติไม่ได้

ความจริงแล้ว "โสเภณีหิหะเบียน" ไม่ใช่สิ่งใหม่สำหรับสังคมไทยปัจจุบัน แต่มีมาช้านานแล้ว ทั้งแม้ที่อยู่ในรูปของระบบเจ้าภีนาเยนยอากรที่ให้มีการผูกขาด "ภีนาเยนยอากร" อันเป็นภีนาเยนยในสมัยนั้น ซึ่งสันนิษฐานว่าเริ่มมีขึ้นอย่างเป็นระบบในสมัยรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 1 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ครั้นตอนปลายรัชกาลเดียวกันนี้ได้มีการออกเป็นกฎหมายใช้บังคับ โดยทรงตราพระราชบัญญัติป้องกันสัญจรโรค ร.ศ. 127 พระราชบัญญัติฉบับนี้อนุญาตให้มีการค้าประเวณีได้ แก่โสเภณีทุกคนและสำนักทุกแห่งจะต้องจดทะเบียนตามกฎหมาย ปรากฏว่าพระราชบัญญัติป้องกันสัญจรโรค ร.ศ. 127 นี้ใช้มาจนถึงรัฐบาลจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ โดยออกพระราชบัญญัติปรามการค้าประเวณีขึ้นใช้แทนในปี พ.ศ. 2503

ด้วยเหตุที่งานวิจัยเกี่ยวกับโสเภณีที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันนี้เกือบทั้งหมดมีเนื้อหาอยู่ในช่วงสมัยใหม่ กล่าวคือ หลังจากที่มีพระราชบัญญัติปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2503 แล้ว และงานส่วนมากเป็นงานวิจัยทางสาขาสังคมวิทยา สังคมสงเคราะห์ และสาขารัฐประศาสนศาสตร์ ยังไม่ปรากฏว่ามีงานวิจัยทางสาขาประวัติศาสตร์เกี่ยวกับเรื่องนี้ ด้วยเหตุนี้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงพยายามศึกษาถึง "โสเภณีกับนโยบายของรัฐบาลไทย พ.ศ.

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

ในการศึกษาเรื่อง "โสเภณีกับนโยบายของรัฐบาลไทย พ.ศ. 2411 - 2503" นี้ ผู้วิจัยมีความมุ่งหมายที่จะ

1. เพื่อศึกษาค้นคว้าประวัติความเป็นมาของโสเภณีในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่ทำให้ยี่ค้ออาชีพโสเภณี ความเปลี่ยนแปลงของรูปแบบ สถานะ แหล่ง สำนัก ตลอดจนปัญหาที่เกิดจากโสเภณีในช่วง พ.ศ. 2411 - 2503
3. เพื่อศึกษาถึงนโยบายของรัฐบาลไทยที่มีต่อโสเภณีในช่วงนี้
4. เพื่อศึกษาถึงกระบวนการดำเนินงานของรัฐบาลไทย
5. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ถึงผลกระทบและปัญหาต่อโสเภณีอันเนื่องมาจากนโยบายของรัฐบาล

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1. ผลของการค้นคว้าจะช่วยให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับโสเภณีในประเทศ ทั้งในด้านประวัติ ความเป็นมา สาเหตุ รูปแบบ สภาพ ตลอดจนสถานะของโสเภณีในช่วง พ.ศ. 2411 - 2503
2. เพื่อให้เข้าใจถึงนโยบายของรัฐบาลไทยที่มีต่อโสเภณี ซึ่งมีทั้งจุดเด่นและจุดด้อย เพื่อเป็นแนวทางประกอบการพิจารณาแก้ไขให้ดีขึ้นต่อไป
3. ผลของการค้นคว้าจะช่วยชี้ให้เห็นการศึกษาเรื่องโสเภณีในสังคมไทยได้ต่อไป

ขอบเขตของการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ต้องการศึกษาโสเภณีกับนโยบายของรัฐบาลไทย พ.ศ. 2411 - 2503 เป็นช่วงที่มีการเก็บภาษี "บารุงถนน" เป็นภาษีที่เก็บจากโสเภณีและเป็นช่วงที่มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติป้องกันสัญจรโรค ร.ศ. 127 มีผลให้สำนักทุกแห่งและโสเภณีทุกคนต้องจดทะเบียนเป็นครั้งแรกในประเทศไทย เรื่องโสเภณีกับนโยบายของรัฐบาลก่อนและหลังช่วง พ.ศ. 2411 - 2503 นี้ จึงอยู่นอกขอบเขตของการศึกษา แต่จะมีการพิจารณาถึง

ประวัติความเป็นมาโสภณืเท่าที่ปรากฏหลักฐานสืบทราบได้ เพื่อจะได้ภาพโสภณืในประเทศไทยให้สมบูรณ์ที่สุดในวิทยานิพนธ์นี้

วิธีการค้นคว้าและการดำเนินการศึกษา

การค้นคว้าและการศึกษาของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้ใช้แนววิเคราะห์ทางประวัติศาสตร์ (Historical Approach) เป็นหลัก และนำเสนอในรูปแบบของการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) โดยใช้ข้อมูลทั้งที่เป็นเอกสารชั้นต้นและเอกสารชั้นรอง ข้อมูลแทบทั้งหมดมาจากกองจดหมายเหตุแห่งชาติและหอวิชาญาณ นอกจากนี้ยังเป็นเอกสารชั้นต้นที่ตีพิมพ์แล้ว เช่นกฎหมายประชุมประจำสักราชกิจจานุเบกษาพระราชหัตถเลขา หนังสือพิมพ์ รวมทั้งเอกสารชั้นรอง ตำรา บทความจากวารสารวิทยานิพนธ์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ซึ่งค้นคว้าจากหอสมุดคณะอักษรศาสตร์ หอสมุดกลางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ หอสมุดสถาบันไทยคดี หอสมุดแห่งชาติ

อักษรย่อที่ปรากฏในเชิงอรรถ

หจช.	หมายถึง	หอจดหมายเหตุแห่งชาติ
ร. 5	หมายถึง	เอกสารในรัชกาลที่ 5
ร. 6	หมายถึง	เอกสารในรัชกาลที่ 6
ร. 7	หมายถึง	เอกสารในรัชกาลที่ 7
ยช.	หมายถึง	เอกสารในกระทรวงโยธาธิการ
ค.	หมายถึง	เอกสารในกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ
ต.	หมายถึง	เอกสารในกระทรวงต่างประเทศ
ม.	หมายถึง	เอกสารในกระทรวงมหาดไทย
ย.	หมายถึง	เอกสารในกระทรวงยุติธรรม
บ.	หมายถึง	เอกสารแผนกเบ็ดเตล็ด
น.	หมายถึง	เอกสารในกระทรวงนครบาล
สบ. 2	หมายถึง	เอกสารส่วนพระองค์สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ